

Repertoriul de imnuri al Domului Catolic timisorean in perioada interbelica

Arthur Funk

I. Introducere

Originile imnului ca gen se pierd în negura timpurilor. La grecii antici un imn cuprindea invocarea unui zeu sau a unei alte entități urmată de laude și în final o cerere. Și imnurile creștine sunt alcătuite la fel chiar dacă uneori "cererea" apare mai devreme și este urmată de noi laude.

După unii autori însă, rădăcinile psihologice ale imnului sunt mai adânci. Astfel, Aemiliana Lohr, călugăriță benedictină (citată de F. Fleckenstein mai jos. F. F.) arată că premisele principale ale cântării de lauda sunt adorarea lui Dumnezeu ("entusiasmos") și uitarea de sine ("ekstasis"). Imnul se spune în acest context este născut din moarte, ultimele strigate ale lui Isus pe cruce putând fi considerate conform acestei concepții primul imn creștin.

Cântarea imnurilor a pătruns în liturgia creștină alături de cea a psalmilor; rădăcinile ei sunt însă aceleași cu cele ale coralului gregorian; "entuziasmul". Cităm spre exemplificare un imn adresat Sf. Trinității; se poate observa cum invocarea și lauda sunt urmate de o cerere

"Dir hochster Gott, Dreifaltigkeit,

lobsinge alles was da lebt;

du hast uns durch das Kreuz erlost;

Bewahre uns in Ewigkeit"

"Tie Dumnezeule cel mai înalt, Trinitate,

sa-ti cante laude tot ce e viu;

tu ne-ai mantuit prin cruce;

Pastreaza-ne in vesnicie"

În continuare pentru a vedea și mai exact care este conținutul psihologic al unui imn iată un citat din Sf. Ambrozie (tot după Aem. Lohr în F.F. pag. 136); "... cine cântă un imn acela cântă cu inimă curată și în Duh și îndepărtează orice pasiune omenească încât nici tristete nici rea dispoziție nu-l împiedică rugăciunea către Dumnezeu și nu-l slăbește zelul plin de dragoste, ci el rămâne neabătut la cântarea imnurilor ca însuși David care spune; Vreau să-L preamăresc pe Domnul în orice clipă, gura mea va vesti mereu lauda Sa".

Pentru a înțelege locul și rolul imnului ne vom referi pentru exemplificare la structura "horelor", a slujbelor mici de peste zi. Aici avem forme străvechi ale rugăciunii comunitare creștine. Cel mai extins loc ocupându-l cântarea psalmilor și a imnurilor. Cântarea "antifonică" (două coruri) sau "responsorială" (între comunitate și un solist) este repartizată la cor, conducător de cânt, preot și comunitate. Comunitatea se

adreaseaza prin cantec lui Dumnezeu, acesta vorbeste credinciosilor prin "lectio" (= citire), biserica explica cuvantul Domnului prin "homilie". Oamenii raspund odata mai mult prin imn, preotul mai face o sinteza finala in rugaciune. Tot astfel este structurata si o liturghie de seara (vesper); cantarea psalmilor, capitulum, o scurta citire, apoi se canta imnul si "magnificat", totul incheindu-se cu o scurta rugaciune a preotului. Alta e structura unei liturghii de dimineata (matutina); dupa deschiderea festiva ("invitatorium") urmeaza imediat imnul. La sfarsit apare din nou imnul (Te Deum) si rugaciunea preotului.

In liturghiile populare (Volksandacht) imnul poate fi un cantec de lauda cunoscut sau o traducere in limba tarii a unui imn din "horae". Se poate vedea deci ca imnul desi are un loc stabilit in liturghie, reprezinta un element de libertate, textul fiind nebiblic, melodia putand fi in unele cazuri inlocuita.

Cateva cuvinte despre forma imnurilor. In general imnurile sunt concepute in strofe mai lungi sau mai scurte. In imnurile pentru procesiuni (cum este imnul ce se canta in Duminica de Florii "Gloria laus" a lui Theodulf d'Orleans) predomina distihurile iar forma muzicala poate combina modul de executie imnic cu cel antifonic sau responsorial. Melodiile unui imn nu redau continutul fiecarei strofe ci aceeasi melodie se canta invariabil de inceput la sfarsit. Cel mult strofele pot fi grupate doua cate doua.

O problema speciala o pun anumite piese sau fragmente de cantare bisericasca astazi considerate neimnice desi originea lor si continutul sunt clare; sunt foste imnuri. Asa este de exemplu "Hallelujah" care in traducere chiar inseamna "Laudati pe Domnul". Dupa cum arata Adolf Adam (mai jos A. A.) la Roma in sec. al IV-lea "Hallelujah" se canta si in liturghii de inmormantare, abia in sec. al V-lea fiind eliminat din liturghiile perioadei de post. Iar in F.F. se arata ca alaturi de "Hallelujah" care rasuna initial ca un "Jubilius" fara text el se putea canta de Pasti si in "horae" ca antifon, de asemenea ca adaos la versicule, aclamatiuni si antifoane. "Hallelujah" a involuat deci devenind un simplu apendice al altor cantari, dar scriitorul bisericesc Sozomenus putea scrie inca in sec. al V-lea; "... pentru multi romani este chiar o formula de juramant sa asculte si sa cante si ei acest imn" (e vorba de "Hallelujah pascal").

Diferita a fost soarta lui "Gloria in excelsis deo". Denumit si "Himnus angelicus" el este "o mostenire din comoara de imnuri a vechii biserici" (Jungmann, la A.A.). Initial nu apartinea liturghiei si la Roma se canta numai la ocazii speciale solemne in liturghia papala. Mai tarziu si in liturghiile episcopale. Abia din sec al XI-lea preotii simpli au obtinut permisiunea de a introduce "Gloria" pentru ocazii festive. Gasim la F.F. (pag. 215) o analiza succinta a structurii textului cu folosirea denumirii "imn". Astazi "Gloria in excelsis deo" este parte a "ordinarium" - ului liturghiei, fiind omisa numai in anumite perioade.

Mai exista si alte cantari bisericesti mai mult sau mai putin prezente in liturghie care prin structura si continutul textului lor sunt imnuri; dar locul si functia lor in missa, faptul ca nu pot fi inlocuite etc. face ca ele sa nu fie considerate ca atare.

II. Muzica in Biserica Catolica in perioada

1920 - 1940: documente care au avut influenta asupra ei

In prima parte a perioadei de care ne ocupam muzica bisericasca catolica era sub influenta documentului primulgat de Papa Pius al X-lea: Motu proprio despre innoirea muzicii bisericesti "Tra le solectitudini" (22.11.1903). Acesta a fost inlocuit de un document emis de Papa Pius al XI-lea; Constitutia apostolica asupra liturghiei, a cantarii gregoriene si a muzicii bisericesti, care trebuie promovata zilnic din ce in ce mai mult "Divini cultus sanctitatem" (20.12.1908).

In al sau "Motu proprio" ... Papa Pius al X-lea cere apropierea cat mai mare de idealul cantarii gregoriene; "O piesa bisericeasca este cu atat mai sfanta si mai liturghica cu cat ... se apropie de melodia gregoriana: si e cu atat mai putin demna de casa lui Dumnezeu cu cat se indeparteaza de acest model inalt". (Pag. 27 dupa "Dokumente zur Kirchenmusik", mai jos D). Mai este recomandat stilul polifonic al secolului al XVI-lea in special scoala romana in frunte cu Palestrina. Se respinge ca neadecvat stilul muzicii de opera italiana din sec. al XIX-lea. Se admite in schimb introducerea dupa Benedictus-ul liturghiei mari a unui motet in timpul sacramentului; acelasi lucru se admite si dupa "ofertorium" "in timpul ramas la dispozitie" (D. pag. 29).

In ce priveste forma exterioara se cere ca "Kyrie", "Gloria" etc. (adica "Ordinarium"-ul) sa fie unitare ca stil. In "Vesperae" se permite muzica polifonica pentru "Gloria patri" si imn. Interzisi si exclusi raman asa numitii "Psalmi concertanti". Despre imn se spune (D. pag. 30) ca "Trebuie pastrata forma veche (a imnului). Deci nu este permis de exemplu sa se compuna un "Tantum ergo" astfel incat prima strofa este o romanta, o cavatina sau un adagio, iar "Genitori" un allegro".

Aceasta e tot ce se spune despre imnuri. Interesante ar mai fi consideratiile despre muzica instrumentala: se interzice folosirea "capelelor" in biserica si se admite pentru acompaniamentul muzical numai folosirea unui grup mic de instrumente de suflat. De asemenea se permite colaborarea la procesiuni in afara bisericii a "capelelor" dar acestea nu au voie sub nici un motiv sa cante piese lumesti ci trebuie doar sa acompanieze cantecele latine sau cele in limba poporului.

Al doilea document care ne-ar fi putut interesa din punctul de vedere al subiectului nostru este "Constitutia apostolica" deja amintita a Papei Pius al XI-lea din 1928. Aici insa nu se face nici o referire explicita la imn. Ceea ce prezinta interes totusi in acest document este referirea la corurile bisericesti precum si la corurile de baieti, carora urma sa li se incredinteze vocea de Cantus (sopranul). Vom vedea ca in liturghiile Domului timisorean canta atat corul Domului ("Domchor") cat si corul Seminarului teologic ("Chor des Theologischen Seminars"). De asemenea vom constata ca exista destul de multe partituri compuse exclusiv pentru voci barbatesti, ceea ce arata ca se respecta indicatia papala de evitare a includerii vocilor feminine. Vom constata de asemenea aparitia fanfarei (Blaskapelle) care acompania imnurile la procesiuni si conform indicatiilor nu executa nici o piesa "lumeasca".

III. Imnuri in diferitele liturghii

Vom prezenta aici imnurile din liturghiile catolice de diferite categorii aratand locul si rolul acestora unde este cazul. Din punct de vedere al apartenentei am impartit imnurile in cinci categorii: (1) imnuri pentru marile sarbatori, (2) imnurile sarbatorilor de peste an, (3) imnuri in diferite duminici, (4) imnurile slujbelor mici (matutina, horae, laudes, vesperae, completorium) si (5) alte imnuri.

1.a. Cea mai importanta dintre sarbatorile crestine este bineinteles Pastele. In Saptamana Mare (Karwoche) au loc slujbe religioase; de Joia Mare (Grundonnerstag), Vinerea Mare (Karfreitag), Sambata Pastelui (Karsamstag) si Duminica Pastelui (Ostersonntag).

De Joia Mare ziua cea mai trista din intregul an liturgic crestin putem fi surprinsi ca totusi cantarea unui imn este permisa. Aceasta se intampla in timpul procesiunii. La fel e cazul si de Vinerea Mare; procesiunea in timpul careia sunt duse sfintele relicve permite cantarea unor imnuri. Vom vedea ca imnul cantat in mod traditional cu aceasta ocazie era "Vexilla regis prodeunt" acelasi din "vesperae"-le de Florii. Despre liturghia Vinerei Mari trebuie sa facem un mic excurs istoric pentru a intelege in ce conditii se tinea ea in perioada interbelica. In cursul Evului Mediu aceasta liturghie s-a transformat dintr-o

sarbatoare a cuminecarii credinciosilor in "Missa praesanctificatorum" (= liturgia darurilor transformate). S-a ajuns ca de Vinerea Mare sa nu se mai impartaseasca decat preotul, iar "Liturghierul" din 1570 (dupa Conciliul tridentin) a transformat acest obicei in prescriptie. Abia noile regulamente din 1955 au permis din nou cuminecare pentru credinciosi. Tot in Evul Mediu tarziu aceastpa liturghie de Vinerea Mare a fost mutata impreuna cu nona (lit. de la ora 15.00) care o preceda in orele de dimineata pranzului. Acest obicei a fost si el doptat de liturghierul din 1570 dupa ce Papa Pius al V-lea a interzis sub un pretext discutabil toate liturgiile de dupa-amiaza si seara. Aceeasi aberatie a lovit atunci si "Noaptea Invierii"; ea a devenit o liturghie a clerului tinuta chiar in mijlocul perioadei in care Isus Cristos era in mormant si avea loc in dimineata de sambata, pierzandu-si orice putere simbolica. Cum aceasta greseala a fost si ea remediata abia in 1955 inseamna ca in perioada de care ne ocupam "Noaptea Invierii" se celebra la ore cel putin ciudate; intr-adevar dupa cum rezulta din orarul publicat de "Temeswarer Zeitung" in anul 1923 (31.03) Sf. Liturghie (matutinum) a avut loc la 17.30, iar procesiunea de Inviere la ora 18.00.

Tot in timpul acestei procesiuni precum si in momentul urmator se cantau imnurile. Daca imnul procesiunii putea varia (am descoperit ca exemplu "Aurora coelum" de V. Goller) niciodata nu puteau lipsi "Te Deum laudamus", apoi "Tantum ergo ... Genitori" ... Vom vedea care au fost compozitorii ale caror variante au rasunat cel mai des.

In duminica de Pasti se canta imnul "Te Deum laudamus".

b. De Craciun se canta deasemenea "Te Deum laudamus" in diferite variante ca expresie a bucuriei generale datorita nasterii lui Isus Cristos. In liturghia de dimineata se canta "Gloria" numita "Hymnus" (A.A. p. 106).

c. De Florii dupa cum am reusit sa deducem din descrierile ritualurilor (fara a fi obligatoriu ci numai inlocuind cantarea Evangheliei de catre 3 preoti cand acest numar nu se intrunea) un cantec pe text latinesc adecvat; ca exemplu este dat imnul "Ave Jesu". (Goller "Die Karwoche"). Am mai descoperit un imn cu titlul "Deo Patri sit gloria" avand insa o alta functie. In timpul procesiunii s-a cantat inca din secolul al IX-lea imnul "Gloria, laus et honor" compus de episcopul Theodulf de Orleans, un got refugiat din Spania la curtea lui Carol cel Mare.

2. Grupam impreuna imnurile pentru diferitele sarbatori si cele pentru sfinti, deoarece liturghiile din aceste zile sunt deosebite, iar cei sarbatoriti (Sfanta Fecioara s.a.) au dat prilej la compunerea unor imnuri foarte frumoase. Astfel aflu ca extraordinarele imnuri pentru sarbatoarea Corpului si Sangelui lui Isus Cristos (Germ. ; "Fronleichnam", lat. "Festum Ss.Corporis Christi") au putut fi atribuite Sf. Toma din Aquin. (A.A. p. 140). Atribuirea este bine inteles discutabila, dar frumoasele imnuri au fost cantate timp de secole. Noi am descoperit cantece de lauda cu continut imnic adresate Sf. Fecioare Maria, Sf. Iosif, Sf. Aloisius (acestea trei in limba germana, deci limba "poporului"). Mai exista imnuri dedicate Sf. Mihail si Sf. Tereza, deasemenea imnuri pentru asa numitele "sarbatori mari" (furhohe Feste), care insa nu pot fi puse pe aceeasi treapta cu Pastele, Floriile si Craciunul: pentru sarbatoarea Aparitiei Domnului, a Inaltarii lui Cristos precum si Cristos Rege; in acelasi loc imnuri pentru sarbatorile Marianice si pentru Sf. Petru si Pavel.

3. Imnurile din diferite duminici le-am cercetat separat, ele fiind fara indoiala ceva special; este natural ca in duminicile perioadei de post si in cele ale perioadei dintre Pasti si Rusalii sa se cante "altceva" decat in duminicile restului anului, dar nu am reusit sa gasim decat un vag indiciu (A.A. p. 91) legat de a patra duminica de post. Autorul spune ca in anul de tip A aceasta duminica e dominata de tema botezului. Sfarsitul lectiunii din Noul Testament (Eph. 5, 8-14) este un vers dintr-un vechi cantec care "este un imn al botezului in limbaj imagistic matinal" (W. Stahlin, la A.A.): "Wach auf, Schlafer, und steh

auf von den Toten, und Christus wird dein Licht sein" (Trezeste-te, tu cel care dormi si scoala-te din morti, iar Cristos va fi lumina ta).

4. In liturghiile de peste zi imnurile aveau un rol destul de important. Noi am putut gasi imnuri de acest fel in cartea pentru liturghiile de Craciun. Exista urmatoarele imnuri ale slujbelor mici:

ad Matutinam "Jesu Redemptor omnium ..."

ad Laudes "Asolis ortus cardine ..."

ad Primam "Jam lucis orto sidere ..."

ad Tertiam "Nunc Sancte nobis Spiritus ..."

as Sextam "Rector potens verax Deus ..."

ad Nonam "Rerum deus tenax vigor ..."

Noaptea (in Nocturno) se canta obisnuitul "Te Deum" apoi:

In II. Vesperis (ca si la prima in acest caz):

"Jesu Redeptor omnium ..."

si in final:

ad Completorium "Te lucis ante terminum ..."

Fara indoiala ca imnurile acestor liturghii mici erau mai numeroase; predominante insa sunt imnurile "Vesperae"-lor ale liturghiilor de seara. Acestea nu le vom sistematiza. E suficient daca vom spune ca pentru diferitele sarbatori si duminici existau urmatoarele imnuri de vecernie;

"Lucis creator optime" Pentru duminici "Deus tuorum militum" De Sf. Stefan si la sarbatoarea unui Sf. Martir in afara saptamanilor de Pasti "Deus tuorum militum" De Sf. Stefan si la sarbatoarea unui Sf. Martir cu alta melodie in saptamanile de Pasti "Exultet ordis gaudiis" De Sf. Apostol Ioan "Exultet ordis gaudiis" La sarbatorile Apostolice in afara saptamanilor de Pasti "Salvete flores Martyrum" La sarbatoarea Pruncilor Nevinovati "Jesu dulcis memoria" La sarbatoarea Numelui lui Cristos "Crudelis Jerodes" La sarbatoarea Aparitiei Domnului "Audi benigne Conditor" In duminicile postului "Ad regias agni dapes" In duminicile de Pasti "Salutis humanae Sator" De Inaltarea lui Cristos "Veni Creator Spiritus" De Rusalii "Jam sol recedit igneus" La Sarbatoarea Sf. Treimi "Te Joseph celebrant agmina" La sarbatoarea Sf. Iosif "Ut queant laxis" La sarbatoarea Sf. Ioan Botezatorul "Decora lux aeternitatis auream" Pentru Sf. Apostoli (Apostelfursten) si de Sf. Petru si Pavel "Quicumque Cristum queritis" Pentru Schimbarea la Fata "Jam toto subitus" La Sarbatoarea celor Sapte Dureri ale Mariei "Te questiemtem gaudiis" La Sarbatoarea cununii de trandafiri "Placare Christe servulis" La Toti Sfintii "Tristes erant Apostoli" La sarb. Apostolice in saptamanile de Pasti "Sanctorum meritis in clyta gaudia" La sarb. mai multor Sf. Martiri in afara sapt. De Pasti "Rex gloriose Martyrum" La sarb. mai multor Sf. Martiri in perioada de Pasti "Iste Confessor Domini" La sarb. unui Sf. Ucenic "Jesu corona Virginum" La sarb. Sfintelor Fecioare "Fortem virile pectore" La sarb. Sfintelor Martire "Coelestis urbs Jerusalem" La Hramul Bisericii (Kirchweih) "Ave maris stella" La sarb. Maicii Domnului In marele "Vesperale romanum" ale lui Jos. Hanisch (1890) mai gasim in plus urmatoarele imnuri:

"Bella dum late furerent"

"Christe sanctorum decus"

"Coelestis Agni nuptias"

"Coelestis Aulae Nuntius"

"Creator alme siderum"

"Custodes hominum"

"Egregie Doctor Paule"

"Festivis resonent"

"Fortem virili pectori"

"Gentis Polonae"

"Jam faces lictor"

"Jesu, corona celsior"

"Jesu redemptor omnium"

"Invictus heros"

"Martyr Dei Venantius"

"Miris modis repente"

"O quot undis lacrymarum"

"Pange lingua gloriosi Corporis"

"Pater superni luminis"

"Praeclara Custos Virginum"

"Quodcumque in orbe"

"Regis superni nuntia"

"Saepe dum Christi populus"

"Sedibus coeli"

"Summus ad astra"

"Te deprecante"

"Te lucis ante terminum" (cu 14 variante ptr. duminici, sarbatori si perioadele dintre acestea.

"Te splendor et virtus Patris"

"Tibi Christe splendor"

"Vexilla Regis prodeunt"

In aceasta lista mai lipsesc doua imnuri gasite in alta carte de "Hymni ad Vesperas";

"Ave Jesu" (de Florii)

"Aurora coelum" (la Inviere)

5. Se mai puteau canta in procesiunile bisericesti si alte imnuri; "Imnul Papal" etc.

IV. Carti de imnuri si alte carti liturgice continand imnuri in arhiva Domului.

In acest capitol vom enumera si descrie pe scurt materialele descoperite de noi in arhiva Domului din Timisoara. Evident nu ne-am putut restrange la ceea ce s-a tiparit in perioada de care ne ocupam: caci nu avem nici o dovada sigura ca materialele pe atunci proaspat editate si achizitionate au fost imediat folosite. In schimb este neindoielnic ca imnurile mai vechi (din carti tiparite anterior) au ramas in repertoriu in acest an.

a. In primul rand avem cateva carti continand exclusiv imnuri:

1. "Die Vesperhymnen fur die Sonn-und Feiertage des Kirchenjahres" Regensburg und Rom 1918. Este o carte subtire "39 pag.", coperti gri, continand imnuri pentru "vesperae" selectate si prezentate in notatie moderna de Dr. Fr. X. Mathias. Unele exemplare au lipita pe coperta o vignieta "Polatscek 'sche Buchandlung": exista si o parafa "Csanadi Szecese gyhaz-Enek es Zene kara". Cartea continand 38 de imnuri este tiparita si editata in 1918 de Friedrich Pustet.

2. "43 Vesperhymnen fur die beweglichen und unbeweglichen Feste des ganzen Kirchenjahres" op. 58 de Franz Schopf. Exista atat partitura cat si stime pentru voci si instrumente. Nu apare anul tiparirii, editura este Bohm & Sohn din Augsburg. Setul de stime este complet, apar cateva taieri si chiar adaugiri in creion, dovada ca erau folosite. Numerele 34 si 39 sunt subliniate.

b. Numeroase imnuri se gasesc in cartile continand liturghii (in special vesperae). Le vom enumera si descrie pe scurt mai jos respectand ordinea in care le-am descoperit in arhiva:

1. "Vesperae Secundae" in Festo Ascensionis Domini nostri Jesu Christi compuse de Gustav Fiesel (op. 5). Am gasit numai partitura aparuta in 1878 la fratii Carl & Nicolaus Benzinger (Einsiedeln-New York, Cincinnati & Saint Louis). Se dau indicatii cu privire la modul de executie al antifoanelor psalmilor si imnului. Acesta se gaseste la pagina 13.

2. "Graduale et Offertorium" B[and] IV de F. Z. Skuhersky. Nu exista decat cate o stima de S.T.A.B. iar imnul se gaseste la pagina 26 (nr. 49): este "Pange lingua". Piese sunt pentru patru voci cu orga "non obligato". Sunt citate cateva ziare vieneze si pragheze din mai-iunie 1876 cu critice favorabile acestor "Moteta".

3. "Vesperae in C de Domenica et de Confessore mit den treffenden Hymni" Op. 82 de Karl Kempter cu dedicatie editata de Anton Bohmn, Augsburg. Exista cate o stima pentru S.A.T.B. si inca un sopran si tenort copiate de mana, plus o partitura pentru orga. Imnurile la pag. 3; Sonntaglicher Hymnus "Lucis creator..." si respectiv la pag. 4; Hymnus am Feste eines Beichtigers "Iste confessor...".
4. "Vesperae Op. 713" Musica sacra, Lieferung 13 de K. Kempter (intr-un dosar gri pe care scrie - A Polatschek-fele/zenemukereskedes/Hangyagyatoya, si care contine stime copiate de mana si tiparite). Exista mai multe exemplare de stime S.A.T.B. La imn ("Ave maris stella...") are de cantat numai basul.
5. "Psalmi vespertimi in festo Ss. Apostolorum Petri et Pauli" (in II. Vesperis) , cu titlul adaugat in limba germana, de Ignaz Mitterer Op. 103. Partitura si stime editate la Alfred Coppenrath's Verlag, Regensburg, 1902. Imnul, atat in varianta la unison (non-mensuralis) cat si la patru voci S.A.T.B. se gaseste la pag.10 in partitura, respectiv pag. 6 in stime; "Decora lux aeternitatis auream ..."
6. "Vesperae in festo Ascensionis Domini" (cu titlul tradus in germana) "... in 4 bis 5 stimmigen Falsi bordoni" de I. Mitterer Op. 102, editorul si anul aparitiei ca la (5). Imnul la pag. 8 (partitura) si 6 (stima) la unison sau la patru voci; "Salutis humanae sator..."
7. "Psalmi vespertini in festo dedicationis ecclesiae" (cu trad. Germ.) "... in 4-5 stimm. Falsibordoni" de acelasi I. Mitterer Op. 101, anul si locul aparitiei Idem. 5-6. Imnul la pag. 9(partitura) sau pag. 6 (stima) poate fi cantat la unison sau; "Die 2. Und 4. Strophe können unter Orgelspiel recitiert oder 4-stimmig gesungen werden wie folgt" (Strofa a doua si a patra pot fi recitate cu acompaniament de orga sau cantate la patru voci cum urmeaza) la patru voci; "Coelestis urbs Jerusalem..."
8. "Vesperae in Ssmi. Corporis Christo" de I. Mitterer Op. 145. Numai stime T. I.II. si B. I.II. Imnul la pag. 9 (partitura), respectiv pag. 8 (stime), Maestoso in 3/2 "Pange lingua gloriosi..."
9. "Psalmi vespertini pro festo Assumptionis B.M.V." (cu trad. Germ.) Op. 105 de I. Mitterer, acelasi an si loc al aparitiei. Imnul pag. 9 (partitura) si pag. 7 (stime) la patru voci "Ave maris stella".
10. "Ostervesper" I. Mitterer Op. 88 partitura si stime. In paranteza la pag. 11 scrie: "Anstatt des Capitels, des Hymnus und des Versikels wird in dieser Vesper die Antiphon Haec dies gesungen wie folgt" (In locul capitulum-ului al imului si al versiculei se canta in aceasta vespera antifonul "Haec dies", dupa cum urmeaza. Aici Haec dies este considerat un antifon care inlocuieste imnul.
11. "Vesperae votivae Beate Mariae Virginis" de Oswald Joos Op. 19 ed. Eugen Feuchtinger, Regensburg, 1904. Exista doua exemplare de partitura. Imnul la pag. 15 (partitura) si pag. 6-7 (stima) este "Ave maris stella". Se dau indicatii asupra modului de executie in functie de preot si cantor. Tonalitatea imnului este Re major, masura este C., compozitorul: Caspar Ett. (deci O. Joos a compus numai celelate parti ale vesperie lasand imnul lui C. Ett, care era traditional.
12. "Vesperae in solemnitate Ss. Corporis D.N. Jesu Christi" pe 4 voci mixte cu dedicatie (numele autorului lipseste), Regensburg, 1876, ed. Alfred Coppenrath, cu parafa lui W. F. Speer pe prima pagina. Imnul (non mensuralis) la pag. 10 (partitura) si pag. 5 (stima), "Pange lingua gloriosi".

13. "Vesperae in sol. Festo Pentecoste" pentru voci barbatesti de I. Mitterer Op. 151, Regensburg, 1908, A. Coppentrath's Verlag. Partitura plus stime T-I.II. si B. I.II. Imnul la pag. 12 (partitura) si pag. 9 (stime); "Veni creator spiritus".

14. "Organum comitans ad Vesperale Romanum..." de Jos. Hanisch ed. a II-a , 1890, Friedrich Pusteth, Regensburg-New York & Cincinnati, carte voluminoasa cu format alungit (de album) destinata acompaniamentului instrumental. In prefata (Vorwort) de Dr. Fr. X. Haberl se arata ca aceasta a II-a editie are drept scop usurarea muncii organistului acompaniator care are acum toate piesele intr-o singura carte. La pag. X avem "Index Alphabeticus Antiphonarum ad Psalmos et Magnificat necno Hymnorum", la pag. Xi "Hymni" in ordine alfabetica cu indicarea paginii. Imnurile sunt scrise la patru voci, non-mensuralis.

15. "Officium in die Nativitatis D.N.J.C." texte si melodie adaptate (acomodavit de Carolus Weinmann) 1915, Regensburg-Roma-New York-Cincinnati, Fr. Pustet & Co.

Carte mica cu coperta neagra, pe ante-coperta sunt scrise cu creionul diferite nume (indescifrabil) si date; 1928, '932 s.a. dovedind ca aceasta carte a fost folosita in perioada interbelica. Notatia este patrata, portative cu patru linii. Imnuri:

la prima vespera; "Jesu redemptor omnium", pag. 12-13-14, melodia

fiind scrisa pentru fiecare strofa

ad completorium; "Te lucis ante terminum", pag.....

ad Matutinam; ca la pag. 12

ad Matutinam in II Nocturno; ca la pag. 12

ad Matutinam in III Nocturno; "Te Deum Laudamus" pag. 70 imn foarte lung, liniile melodice se repeta, insa, mereu cu variatii.

ad Matutinam in III Nocturno; Varianta, pag. 74

ad Laudes; "A solis ortus cardine" pag. 94

ad Primam; "Jam lucis orto sidere" pag. 99, in modul VIII la pag. 101: Loco toni VIII ad Horas ad Libitum etiam tonus I Hymni Vesperarum potest; urmeaza Hymnus "Jam lucis ..." in modul I cu alta melodie.

ad secundam Misam-

ad tertiam; "Nunc Sancte nobis Spiritus ..." pag. 115

ad tertiam Misam in die -

ad Sextam; "Rector potens verax Deus"

ad Nonam; "Rerum Deus tenax vigor ..."

in II Vesperis; ca la pag. 12

16. "Die Karwoche" Die notwendigsten liturgischen Gesänge zum vormittägigen Gottesdienst für gemischten Chor (teilweise mit Orgel) nebst kurzer Erklärung der Zeremonien von V. Goller Op. 60 ("Saptamana Patimilor" cântările liturgice absolut necesare pentru slujba de înaintea de amiază pentru cor mixt (parțial cu orgă) și scurte explicații ale ceremoniilor ...). Regensburg, Alfred Coppentrath's Verlag. Pentru Duminică Floriilor se da (alături de explicații, vezi mai sus) la pag. 13 imnul "Ave Jesu" cu traducere germană șapte strofe în fa minor, alla breve.

Pentru Joia Verde (Grundonnerstag) se da alături de explicarea ritualului, imnul ce se cântă la procesiune numit și "Fronleichnamshymnus", "pange lingua" (pag. 33 în varianta compozitorului Caspar Ett (în Si b. major). E dată traducerea germană.

Pentru Vinerea Mare (Karfreitag) se da la pag. 45 alături de explicarea sensului procesiunii imnul "Vexilla regis" Mi b. major, măsură de 3/4, text cu traducere germană. La pag. 46 se dau (pentru procesiunea ducerii spre Sf. Mormant) alte exemple muzicale; motetele "Ecce quomodo" și "O bone Jesu" de Franc Roselli, respectiv Palestrina. Se mai pot cânta; "Adoramus te Christe" (Roselli) sau "Ave verum corpus" (Mozart).

Pentru Sărbătoarea Învierii (Auferstehungsfeier) se da la pag. 70 alături de explicația semnificației procesiunii imnul "Aurora coelum" (Mi b. major, patru strofe, traducerea germană) care însă poate fi înlocuit cu un alt cântec potrivit de Înviere. Urmează (pag. 71) "Matituna" unde corul cântă responsoriile. Al III-lea "Responsorium" poate fi "Te Deum laudamus". Deci aici un imn primește funcție pur responsorială. La pag. 72 se arată că înaintea binecuvântării solemne se cântă "Tantum ergo" (Si b. major, C) (care este de fapt o strofă din "Pange lingua").

17. "Officium Majoris Hebdomadae et octave Paschae ..." Fr. Pustet, Regensburg, 1923 și 1936. (mai multe exemplare din fiecare). Parafă: Biblioteca seminariilor majoris rom. cat. Timisoara.

Liturghiile mari ale hebdomadarului și Saptamanii de Paști.

a). Duminică în Palmis - ad Vesperas - pag. 84 imn; "Vexilla regis prodeunt", șapte strofe pe aceeași melodie, caractere patrăte, pe patru linii.

b). .... Ad Completorium, pag. 92 imn; "Te lucis ante terminum", scriere; idem. a).

c) -

d). Fieră V în Cena Domini - ad Missam, pag. 230 imn "Pange lingua..." 6 strofe: strofa a V-a "Tantum ergo", iar strofa VI "Genitori".

e). Fieră VI. În Parasceve - ad Missam Praesantificatorum pag. 335, "Pange lingua..."

f). Pag. 339, explicarea ritualului: ... imn "Vexilla regis prodeunt ..." 7 strofe, aceeași notație pe patru linii.

De "Sabbato sancto" - Ad Vesperas la pag. 421 imnul dispăre în schimb în "Dominica Resurrectionis" - Ad matutinam pag. 444 (după "Lectio III"): "Te Deum laudamus".

c). Alături de aceste cărți am mai găsit un număr apreciabil de stime tipărite sau copiate de mână izolate care se foloseau fără îndoială de către cântăreți.

1. "Hymni Vesperarum" Achtzig Vesper-Hymnen für das ganze Kirchenjahr. Publicate de Oswald Joos. Nu există decât două exemplare ale stimei de bas.

2. "Pange lingua" copiat de mana cu adaugiri la text (in creion), foaie lipita de o coperta. Lipseste numele compozitorului.
3. "Vesperae dominicales" (Sonntagsvesper) de I. Mitterer Op. 185, stime de tenor si bas; doua imnuri "Lucis Creator optime" pag. 8 si "Ad regias agni dates" pag. 9, acestea din urma pentru perioada dintre Pasti si Rusalii (in der osterlichen Zeit).
4. fascicol desprins dintr-o carte cu: Jos. Schultz; "Josephs-Lied" (pentru tenor I, II si bas I, II), patru strofe, partitura si stime. I. Mitterer "Lied zu Ehren des heil. Aloisius" (Cantus altus, tenor, bass si orga), sase strofe. Joh. Blied "Sacramentslied" (ten. I, II, bas I, II) cinci strofe.